Gwasanaeth Cymorth i Blant
a Phobl Ifanc b/Byddar
Gwasanaethau Cymorth Cyfathrebu a Synhwyraidd

Y Ganolfan Ddinesig
Heol Glantorfaen
Pont-y-pŵl
Torfaen
NP4 6YB
Ffôn: 01633 648888
E-bost: sencom@torfaen.gov.uk

Support Service for d/Deaf
Children & Young People
Sensory & Communication Support Service

Civic Centre
Glantorvaen Road
Pontypool
Torfaen
NP4 6YB
Telephone: 01633 648888
Email: sencom@torfaen.gov.uk

Canllawiau i Deuluoedd a Staff Ysgolion: Lleihau'r Risg o Ergydion i'r Pen i Blentyn sydd â Llwybr Dŵr Festibwlar Chwyddedig (EVA)

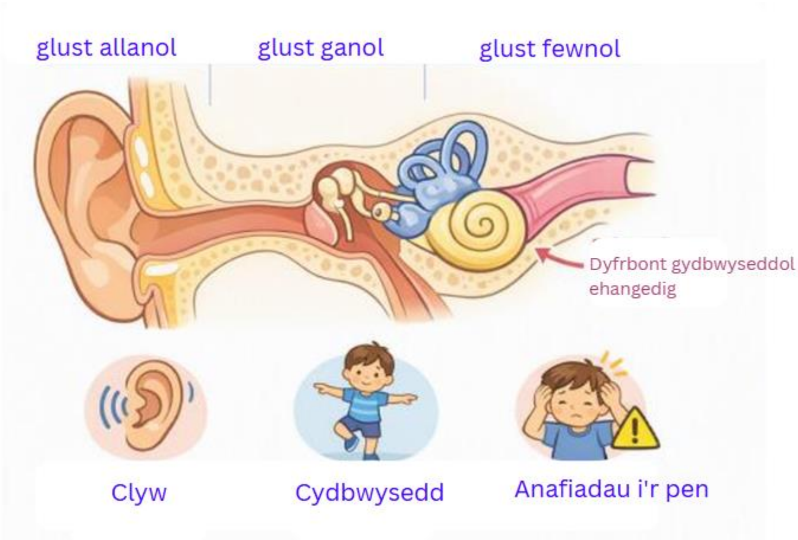

Bwriad y canllawiau hyn yw cefnogi dull cyson, synhwyrol, gartref ac yn yr ysgol, i blentyn sydd â Llwybr Dŵr Festibwlar Chwyddedig (EVA). Mae EVA yn wahaniaeth tu mewn i'r glust sy'n gysylltiedig â byddardod ac, i rai plant, anawsterau gyda chydbwysedd. Gall rhai plant ag EVA brofi newidiadau yn eu clyw ar ôl mân anaf i'r pen, newidiadau sydyn i bwysedd, neu ymdrech gorfforol, felly mae'n bwysig lleihau ergydion i'r pen y gellir eu hosgoi.

Neges Allweddol

Y nod yw peidio ag atal y plentyn rhag ymuno ym mywyd arferol yr ysgol a'r teulu, ond lleihau risgiau diangen o daro'r pen, yn enwedig wrth chwarae, wrth gymryd rhan mewn chwaraeon, wrth symud mewn lleoedd gorlawn o amgylch yr ysgol, ac mewn gweithgareddau lle mae cwympo neu wrthdrawiadau yn fwy tebygol.

Pam mae angen gofal ychwanegol

• Mae EVA yn effeithio ar strwythurau tu mewn i'r glust sy'n ymwneud â chlyw a chydbwysedd.

THIS DOCUMENT IS AVAILABLE IN LARGER PRINT AND BRAILLE UPON REQUEST
We welcome correspondence in Welsh and English.
Correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and will not lead to delay.
Rydym yn croesawu gohebiaeth yn Gymraeg a Saesneg.
Cewch ateb Cymraeg i bob gohebiaeth yn Gymraeg ac ni fydd yn arwain at oedi.

www.torfaen.gov.uk

For information on how we handle your personal data please refer to our Privacy Notice at Torfaen.gov.uk
I gael gwybodaeth am sut rydym yn trin eich data personol, gweler ein Hysbysiad Preifatrwydd ar Torfaen.gov.uk

• Gall lefelau clyw ymhlith plant ag EVA amrywio neu newid gydag amser.
• I rai plant, ar ôl ergyd i'r pen neu ysgytwad sydyn, gall fod newid amlwg i'r clyw, tinitws, pendro, diffyg cydbwysedd, neu deimlo bod pethau'n troelli.
• Mae gweithredu ar unwaith yn bwysig os oes unrhyw newidiadau ar ôl ergyd, hyd yn oed os yw'r ergyd yn ymddangos yn fach.

Camau ymarferol ar gyfer y cartref a'r ysgol

• Sicrhewch fod pob oedolyn perthnasol yn gwybod bod gan y plentyn EVA ac y dylai osgoi ergydion i'r pen lle bo hynny'n bosibl.
• Cynlluniwch symudiadau diogel o amgylch ardaloedd prysur, fel coridorau, ystafelloedd cotiau, neuaddau bwyta, mynedfeydd i ardaloedd chwarae, a symud rhwng gwersi.
• Anogwch blant i fynd i'w llinellau'n bwyllog, bylchau diogel rhwng plant, a symud dan oruchwyliaeth ar adegau prysur.
• Ceisiwch leihau chwarae caled, gêmau gwthio, reslo, neu weithgareddau lle gallai pennau plant wrthdaro.
• Defnyddiwch gyfarpar diogelu priodol ar gyfer gweithgareddau fel beicio neu sgwteri, gan ddilyn yr un disgwyliadau diogelwch ag ar gyfer unrhyw blentyn.
• Sicrhewch fod y plentyn yn gallu dweud wrth oedolyn dibynadwy ar unwaith os ydyn nhw'n cael ergyd i'r pen neu'n sylwi ar unrhyw newid yn eu clyw neu gydbwysedd neu bendro.

Gweithgareddau Addysg Gorfforol, Chwaraeon ac ar y Buarth

Dylid cefnogi'r plentyn i gymryd rhan yn ddiogel mewn gweithgarwch corfforol lle bynnag y bo modd. Dylid ystyried gweithgareddau trwy asesiad risg syml, gan ystyried oedran y plentyn, cydsymudiad, cydbwysedd, hyder, clyw, a'r tebygolrwydd o ergyd i'r pen.
• Gall gweithgareddau risg is gynnwys cerdded, gêmau rhedeg gyda lle clir, dawnsio, nofio dan oruchwyliaeth, cylchedau ffitrwydd, gweithgareddau sgiliau di-gyswllt, a gêmau pêl wedi'u haddasu.
• Mae gweithgareddau sy'n gofyn am ofal ychwanegol yn cynnwys pêl-droed, rygbi, hoci, trampolîn, dringo, gymnasteg, *dodgeball*, crefftau ymladd, neu unrhyw gêm lle mae plant yn fwy tebygol o wrthdaro, cwympo neu gael pêl i'r pen.
• Dylid trafod chwaraeon cyswllt neu weithgareddau effaith uchel gyda'r teulu a gweithwyr iechyd proffesiynol perthnasol cyn cymryd rhan.
• Dylai staff addasu gweithgareddau lle bo angen, er enghraifft trwy ddefnyddio peli meddalach, lleihau cyflymder, cynyddu bylchau, osgoi taro peli gyda'r pen, neu gynnig rôl neu weithgaredd arall yn lle.

Os yw'r plentyn yn taro'i ben

• Dilynwch weithdrefn anaf i'r pen arferol yr ysgol neu'r lleoliad ar unwaith.
• Rhowch wybod i rieni neu ofalwyr yr un dydd, hyd yn oed os yw'r ergyd yn ymddangos yn fach.
• Holwch y plentyn, gan ddefnyddio iaith sy'n briodol i'w hoedran, a yw eu clyw yn swnio'n wahanol, yn llai eglur, yn dawelach, neu'n anarferol, neu a oes unrhyw sŵn canu yn eu clustiau.
• Gwiriwch am bendro, diffyg cydbwysedd, cyfog, cur pen, aflonyddwch i'r golwg, blinder anarferol, neu drafferth canolbwyntio.

THIS DOCUMENT IS AVAILABLE IN LARGER PRINT AND BRAILLE UPON REQUEST
We welcome correspondence in Welsh and English.
Correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and will not lead to delay.
Rydym yn croesawu gohebiaeth yn Gymraeg a Saesneg.
Cewch ateb Cymraeg i bob gohebiaeth yn Gymraeg ac ni fydd yn arwain at oedi.

www.torfaen.gov.uk

For information on how we handle your personal data please refer to our Privacy Notice at Torfaen.gov.uk
I gael gwybodaeth am sut rydym yn trin eich data personol, gweler ein Hysbysiad Preifatrwydd ar Torfaen.gov.uk

• Os oes unrhyw newid i'r clyw neu’r cydbwysedd, pendro, neu symptomau eraill sy'n peri pryder, dylai rhieni neu ofalwyr ofyn am gyngor meddygol ar unwaith trwy wasanaeth awdioleg y plentyn, Clustiau, Trwyn a Gwddf, Y Meddyg Teulu, gwasanaeth 111 y GIG, neu wasanaethau brys fel y bo'n briodol.
• Cofnodwch beth ddigwyddodd, gan gynnwys dyddiad, amser, lleoliad, gweithgaredd, symptomau yr adroddwyd amdanynt, camau a gymerwyd, a phwy gafodd eu hysbysu.

Cyfathrebu ac adolygu

• Cytunwch ar aelod penodol o staff a fydd yn cydlynu'r wybodaeth ac yn sicrhau bod staff cyflenwi yn ymwybodol o'r rhagofalon allweddol.
• Cofiwch gynnwys y canllawiau yng nghynllun cymorth unigol y plentyn, eu cynllun gofal iechyd, eu hasesiad risg, neu broffil un dudalen lle bo hynny'n briodol.
• Adolygwch y canllawiau ar ôl unrhyw ergyd i'r pen, newid i'r clyw, newid i gydsymudiad neu gyngor meddygol newydd, neu ar ôl symud i ddosbarth neu ysgol newydd.
• Dylai rhieni neu ofalwyr rannu unrhyw gyngor wedi'i ddiweddaru gan awdioleg, Clust, Trwyn a Gwddf, gwasanaethau festibwlar, neu weithwyr meddygol proffesiynol, gyda staff yr ysgol.

THIS DOCUMENT IS AVAILABLE IN LARGER PRINT AND BRAILLE UPON REQUEST
We welcome correspondence in Welsh and English.
Correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and will not lead to delay.
Rydym yn croesawu gohebiaeth yn Gymraeg a Saesneg.
Cewch ateb Cymraeg i bob gohebiaeth yn Gymraeg ac ni fydd yn arwain at oedi.

www.torfaen.gov.uk

For information on how we handle your personal data please refer to our Privacy Notice at Torfaen.gov.uk
I gael gwybodaeth am sut rydym yn trin eich data personol, gweler ein Hysbysiad Preifatrwydd ar Torfaen.gov.uk